

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen,
Darabos-utca 7. szám. — Telefon 42. szám
Hirdetések árszabása szerint

II. évfolyam. 42. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona,
negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra
1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1913.

Csütörtök, február 20.

Szajbefogás

és szuverénítás.

A budapesti kir. büntetőbírószék Désy Zoltánt Lukács László ellen elkövetett nyilvános becsületsértésben monddta ki vétkesnek, s el is ítélte tegnap egy havi fogházra s négyszáz korona pénzbüntetésre Történt pedig ez oly tárgyalás után, melyet le nem folytattak, miután a bíróság a vádlott által felajánlott bizonyítást nem engedte meg.

Hogy a bizonyítást nem fogják megengedni, az nyilvánvaló volt. Ismételtük, előre lehetett látni, hogy Désynek be fogják majd a száját, s nem volt meglepetés, hogy megtették. Ám amivel beögték, az meglepő és váratlan. A bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy ő nem ítélhet abban a politikai kérdésben, hogyan és mily eszközökkel keletkezett a mai parlamenti többség. S nem ítélkezhetik miniszternek politikai sáfárkodásáról, mert ezzel ellentétbe jutna az 1848. évi III. törvénycikkkel, mely a miniszteri felelősség felett bírót a parlamentet teszi.

Ez roppant jogtisztelően hangzik, különösen, mikor még a bíróság szuverén hatalmára való hivatkozásokkal is egybe van kötve. Csakhogy: amivel Désy Zoltán megvádolta Lukács Lászlót, annak ugyan husba és vérbe vágó politikai vonatkozásai vannak, de nem tisztára politika.

Mióta tartozik a magas, a rendes bíróság által fel nem érhető politika körébe az olyan vád, hogy közhivatalnok — s a miniszter is az — kötelességet szegett az állam rábizott vagyoni érdekével szemben, s nem kevesebb, mint négy millió nyolcszáz ezer korona hasznot vont el a kincstártól? S ha akadna miniszter, akit azzal vádolnak, hogy lopással, vagy sikkasztással vagy okmányhamisítással szolgálta a pártérdeket, erről sem rendelhetné el a bizonyítást rendes bíróság?

A törvényszék maga hivatkozik a büntetőtörvény amaz intézkedésére, mely közhivatalnokkal szemben elrendelendőnek mondja ki a bizonyítást. Vajjon a miniszter nem köztisztviselő? A minisz-

teri felelősségről szóló 48-iki törvény után harminc évvel kelt 78-iki büntetőtörvény a minisztert talán kiveszi a közhivatalnokok sorából?

Azt mondja a törvényszék, hogy közjogi hatáskör hijján nem bocsátkozhatik annak bírálatába, vajjon valamely kincstári jogügylet káros-e vagy előnyös. Persze hogy nem bocsátkozhatik bele: közjogi szempontból. De büntetőjogból? A bíróságnak nincs orvosi hatásköre sem s orvostudományi szempontból nem bírálhatja az orvosok műhibáit. De letesz-e azért arról, hogy büntetőjogi szempontból tárgyalhassa?

S végre: az mind szép, amit a bíróság miniszterekről és miniszteri felelősségről mond. Talán — talán! — helyt állhatnának, ha miniszter volna a vádlott s az ügyész emelne ellene vádat azok miatt, amikről e perben szó van. Csakhogy a politikától való tartózkodásának politikai hevében a bíróság arról a csekélységről feledkezett meg, hogy itt nem Lukács László a vádlott, hanem Désy Zoltán! Désy Zoltán, aki semmi tekintetben nem áll a miniszteri felelősségről szóló törvény alatt, akinek semmi helytelen eljárása nem tartozik a parlamentnek bírói hatásköre alá. Akit a rendes bíróság előtt vádoltak olyasmivel, amiért fogház- és pénzbüntetés jár s akinek csak a rendes bíróság előtt lehet e vád ellen védekeznie s akit vádba vett állításainak csak ugyanezen bíróság előtt történhető bizonyítása óvhat meg attól, hogy esetleg ártatlanul csukják be s ítéljék pénzbüntetésre. Désy nem a maga jókedvükből állt a budapesti büntetőtörvényszék elé, hanem az ügyész idéztette oda, mint az ő elítélésére vagy felmentésére illetékes hatóság elé. Ez a hatóság pedig kijelenti, hogy: „arra ugyan illetékes vagyok, hogy becsukassalak, de arra nem, hogy védhesd is magad előttem. Mert én: szuverén vagyok!” Mi már sok szuverént láttunk életünkben, de ennyire korlátozottat alig!

A törvényszék szerencsétlen álláspontra állott, s ezt tetézte azzal, hogy szerencsétlenül okolta meg. Egy szuverén, aki kijelenti, hogy ő semmibe nem avatkozik, ő semmire nem kíváncsi, ő semmire nem illetékes: igen lejárhatja a szuverénség tekintélyét.

A lépéssel, amellyel a politika kátyuját meg akarja kerülni, a szuverén bíróság nyakig esett a politikába, s ép ellenkezőjét okozta annak, amit rendeltetésének hitt. A parlamentbe akarta visszaterelni a miniszteri dolgokat és ehelyett a miniszterelnököt vádlottnak állította az ország elé. Viszont: lecsendesíteni akarta az országot és ehelyett lehetetlen, hogy a legnagyobb izgalomba ne ejtse. Mert a nagyszerű szuverénítási elmélet magyarul és magyarán mit jelent? Azt, hogy a közönség vogelfrei a miniszterrel szemben, a miniszter tehet amit akar, követhet el, ami neki tetszik: aki szót mer emelni ellene, annak befogják a száját és becsukják. Ezt a fajta szuverénítást eddig csak a rendőrállamok ismerték, s nem hisszük, hogy felsőbb bíróságaink is ilyennek hagyják megtenni azt a magyar államot, mely az igazgatásnak a törvénylátástól való elválasztásával, a bíró függetlenítésével, a bíróságoknak valóban szuverénítésével akarta Magyarországot metternichi rendőrállamból független jogállammá tenni!

Vidéki színházokról.

Ily címen Palágyi Lajos, a miskolczi színház igazgatója a Miskolczi Napló mai szárában cikket írt, melynek tendenciája legnagyobb részben a mi színházi válságunkra vonatkozik és foglalkozik Beöthy ajánlatával is, amelyet lapunk tegnapi számában egész terjedelmében közöltünk.

Palágyi cikkéből átvesszük az erre vonatkozó részt:

„A törvényhatóságoknak költségeket kellene megszavazni arra, hogy a bizottságok utazhassanak más városokba inkognitóban és létsák, figyeljék informálódjanak egy-egy színház működése felől, mert van köztük arra való ember is. Egy vidéki színházat jól vezetni, hihetetlenül nehéz feladat. Azt nem tudja vezetni semmiféle üzletember, semmiféle pénzügyész és nem tudja vezetni egy tisztán csak művészlélek sere. Mindkettőnek összpontosulni kell. Ezért nem szabad Szegednek a színházat bérbe adni üzletembernek, aki többet fizet érte és nem szabad Debreczennek sem sőtétbe ugrani a Beöthy-féle kísérletezéssel. Beöthyről,

Eljegyzési, lakodalmi

gyorsan és jutányos árban készülnek

Meghívók Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában
Darabos-u. 7.

kít személyesen is ismerem, készséggel elismerem, hogy kiváló színházember Budapestén, de a vidéki viszonyokat nem ismeri. A vidéki színház más, mint a pesti, a közönség is más, a színész is más. Hogy ezeket valaki megismerje, ahhoz sok-sok évet kell vidéken töltenie. Látnia és figyelnie. Merem állítani, hogy Budapesten egy magán-színház vezetése, hol csupán a pénzügyi szempont az irányadó, nem igényel annyi éleslátást, noha teljesen szabad keze van az igazgatónak, mint egy vidéki színház vezetése, hol más szempontokat is tekintetbe kell venni. És ha Beöthy zsenialitásáról feltételezhető is, hogy pótolni tudja a tapasztalat-hiányokat, azt kérdem: Ő igazgathat-e a debreczeni színházat? Nem. Hanem odaállítana valakit, kinek a hozzáértése kétséges, holott a debreczeni színházért verseng majd több olyan igazgató is, akik már beigazolták hozzáértésüket. S ha esetleg Beöthy mégis megkapná a debreczeni színházat, (nem tartom lehetetlennek), hát ő sokkal több csalódás érne, mint Debreczen városát. Ha egyszerre érezné, milyen teher az, hogy az inésszel nem köthet tetszés szerinti szerződést, nem adhat tetszés szerinti darabot, nem ő feltétlen ura a színháznak?! Számolni kell adott helyzettel, hatóságok kívánalmaival, a vidéki közönség lelektanával, arányt ő nem ismerhet. Híába, meggyőződés, sőt a példák is bizonyítják, hogy jó vidéki színházigazgató csak jó vidéki színész lehet. — Vidéken színházigazgatónak papíron programot adni tisztán csak illuzió, s minél hangzatosabb, annál több benne az illuzió. Debreczen már egyszer megadta az árát a színházigazgatóválasztás réhibázásának. Ujból nem szabad elkövetnie, mert egy színházigazgatótól megszabadulni nehéz dolog. Ott aztán felüti fejét a humanitás, mivel 80—100 ember existenciájáról van szó. És gondolják meg a debreczeniek, hogy a színházuk fizetőképességének 30 százalékát magyar állarvasutak emésztenek fel! Óvakodjanak a debreczeniek a sötétbe ugrástól!

Habár nem értünk mindenben egyet Palágyi Lajos kijelentésével, mégis, mivel több figyelemre méltó dolgot hoz fel és ajánl figyelembevétel céljából, a cikket jónak láttuk közölni.

Mi a magunk részéről egyelőre nem nyilatkozunk, bevértük a színházi bizottságnak.

Szerencsés véletlen.

— Milyen buta, — morogta Péchanlié, — milyen buta is voltam!

Tudniillik elég szerencsétlen volt ahhoz, — hogy az egész havi zsebpénzét a klubban elveszítse.

Rettentés dolog. Most az összes pénze nem több, mint hat frank és tizenöt centime. Ebből ugyancsak nem futja az elegáns dinnerre, amit kis barátja tiszteletére akart ma rendezni.

Most mitévő legyen? Lili kisasszony, a kitüntetéssel végzett jeles konzervatóriásta, a mesini porcellán-figurákra emlékeztető bájos kis baba, akit alig ismert még, de annál jobban szeretett, ma várni fogja őt, hogy vele együtt tartsa az estét. De a jéték ördöge a klubba csalta s most hasztalan sratja az elvesztett paradicsomot. Legfőképpen sürgönyözhet neki, hogy a beállott — ám jóságos ég, mit sürgönyözzön. Az igazat, hogy pénzsükség éllott be, nem jeheti. Pedig őt frankból nem rendelhet vascsorát, hiszen Lilinek oly jó az étvágya...

Dühösen ütött botjával a kövezetre és abban a pillanatban mentőgondolat jutott eszébe. Sétapécájának fogantyúja csillogott-villogott a szemébe. A karpó színarany rajta, aranyzivű tantkájának hercegi ajándéka, aki az első sikeres vizsga után lepte őt meg vele.

holnap hozandó határozatát s ahhoz képest, amint a határozat megegyezik a mi véleményünkkel, vagy attól eltér, fogjuk azt érdemlegesen elbírálni.

Az új háború

A Hamidie a nyílt tengeren. A nagyvezér békét akar.

A harctérről újabb és fontosabb hírek nem érkeztek. Komolyabb figyelemre tarthat számot az a konstantinápolyi távirat, amely részben beismeri, hogy a törökök sikertelenül támadták meg Gallipoli félszigeten a bolgár hadállásokat és maga is vagy ezerre teszi az elesettek számát. Mindenesetre nagyon kétségbeesettnek láthatja a porta a harctéri helyzetet, mert újabb, komoly lépéseket tett a béketerüpfalások közvetítésére. Alig hihető, hogy most már a szövetségesek régi feltételei szerint kötheti meg a békét.

Egy máltai távirat azt jelenti, hogy a Hamidie cirkáló a múlt éjjel elhagyta a kikötőt és kifutott nyílt tengerre. A görög flotta jelentékeny része már napok óta Málta körül leskelődött, hogy a veszedelmes ellenséget, amely már annyi kárt okozott, elfogja. A Hamidie bizonyára számít azzal, hogy a görög flotta leskeledik rá, és ha mégis elmenekült onnan, ahol leszerelnie kellett volna, parancsnoka két eshetőségre gondol: vagy sikerül neki valamely kedvező véletlen folytán, talán nagy ködben észrevétlenül keresztülvégni magát az ellenséges hajókon, vagy pedig tekintet nélkül alsóbbrendű felszerelésre, nekimegy egy nagy görög hajónak és megkísérli, hogy egy torpedóval értelmetlenül tegye. Ez esetben ugyan csaknem bizonyos a török hadihajó elpusztulása is, de legalább magával ránt a tengerbe egy görög hajót is. Nem lehetetlen azonban, hogy a Hamidienek, ha a görög hajók észreveszik is, sikerül elmenekülnie, mert sebesség tekintetében csak az egy Averooff mulja

felül, ez azonban az utolsó csatában megsérült, ami óvatosságra inti parancsnokát.

A Románia és Bulgária közt kitört konfliktusról már oly hír is kering, hogy Ghyka szófiai román követ megszakította a tárgyalásokat és legközelebb otthagyja állomáshelyét. Ezzel a diplomáciai viszony megrekedne a két ország közt. Erre azonban aligha kerül sor, mert a hatalmak mind azon fáradoznak, hogy Bulgáriát engedékenységre bírják. Biznak abban, hogy nem sikertelenül.

A bulári csata.

Konstantinápolyból jelentik: A bolgárok közlései a Bulajr mellett török oldalon szenvedett veszteségeikről, tulzottak. Portai körökben elismerik, hogy két török hadosztály Bulairból támadásra ment a bolgárok ellen, de vissza lett verve. Elismerik azt is, hogy a törököknek 880 halottjuk és számos sebesültjük volt.

A nagyvezér a béke mellett.

Konstantinápolyból jelentik: A nagyvezér létogatást tett a honvédelmi bizottságnál és ez alkalommal beszédet mondott, amelyben dicsérte a bizottság munkáját és hangoztatta az egység szükségességét. Utalt ezután békenyilatkozataira és azt mondotta, hogy egyik-másik cselekvése vagy nyilatkozata ne zavarja a bizottság munkájában, de hangsúlyoznia kell, hogy a nemzetnek nemcsak a háborúra szabad gondolni, hanem a maga jövőjét is szem előtt kell tartania.

A Hamidie útja.

Maltából jelentik: A Hamidie török cirkáló tegnap éjjel egy örákor elhagyta az itteni kikötőt.

Görög sereg aacs Kónsztinában.

Konstantinápolyból jelentik: Az a híresztelés, hogy a görögök a Besika-böföben 10 ezer embert szállítottak partra, nem felel meg a valóságnak.

Drinápoly ostroma.

Szófieből jelentik: Jó forrásból közlik, hogy még e héten, valószínűleg holnapután megkezdődik Drinápoly általános ostroma. A bol-

izgatott örömmel jntett magához egy bér-autót.

— Egy zálogházba! — szölt oly nemes büszkeséggel, mintha a közvérsasági elnök vascsorájához volna indulandó s ehhez adná ki a rendeletet.

Odaérve, kifizette az autót, mely nem volt elég elegáns későbbi céljaira és büszke örömmel nyitott be a zálogház várócsarnokába. Itt azonban egyszerre kezdte magát nagyon nem jól érezni. Temérdek ember volt jelen. Részben a rosszul öltözött szegénység, másrészt a jól öltözött nyomor. Sépadt, szomorú, vagy bután közömbös arcok, ványadt, vézna testek, iszonyu illat: valóságos szegényszag. Közéleben a majdnem embermagasságu kályha erős kőszén és égett vas szagát terjesztette maga körül. A büz undort kellett benne, elsépadt, remegni kezdett és szeretett volna kimenekülni. De az egyre jövö-menö emberek besodorták már a terem tulsó felére, s a szegény dják nyugtalan szeme hasztalan keresett kiutat.

— Tessék leülni uram, — szölt ekkor hozzá egy kedves, csengő hang.

Mosolyogva engedelmeskedett és nagyon csinos, okcs, beszédes kis igazi párizi arccskát látott maga előtt.

— Látja uram, — szölt újból a kis feleségő, — itt bizony szorosan vagyunk. Komor,

rossz, émehtjó illat van, — de hát az üzlet sem elsőrangú, azért mi itt kötni akarunk. Az ember csakugyan könnyen rosszul lehet, de hát nem szabad gyengének lenni annak, aki ideig eljutott. Előbb majdnem magam is úgy jártam, mint ön, de uralkodtam magamon és igyekeztem a legkellenesebb gondolatokat elérni varázsolni.

Péchanlié megköszönte kis szomszédnője szívességét és érdeklődve nézett a bájos arccskába, melyen a szépség, ifjuság s a gondatlanság ragyogott.

— Nagyon sokáig is tart ez a komédia, — kezdte a kis leány ujra.

— Az én hazámban, — szölt Péchanlié, az a monda járja, hogy az eféle türelmetlen emberek sietnek, mint a jegyesek.

— És ha ez igaz volna?

— Akkor fogadja a hódolatomat kisasszony.

A csevegés egyre bizalmasabb lett. Megtörténik a rokonszenv e hirtelen fellobbanása gyakran két teljesen idegen ember közötti.

A kis leány neve Lucie Camine volt és Faubourg Antonje egy nagy üzletében dolgozott. Völegénye asztalos — de műasztalos uram! — szép, szelid, vidám fiu, akivel halálosan szeretik egymást. Bátran, biztosan néz a jövö

ger sereg visszavonulását a csatlalozsai vonalról egyáltalán nem török sikerek idézték elő. A bolgár főhadiszállás Dámitikában marad.

Csönd Skutari körül.

Cettinjéből jelentik: Skutari ostroma további készülődések miatt harmadnapja szünetel. A montenegrói és a szerb csapatoknak az ostrom nagy emberáldozataiba került.

A hódfótt városok felosztása.

Londonból jelentik: A nagykövetségi konferencia csütörtökön az albániai kérdéssel foglalkozni. Jó jel, hogy az orosz külügyi kormány többé nem ragaszkodik ahhoz, hogy Szkutarit Montenegro kapja, viszont Ausztria-Magyarország hajlandó beleegyezni, hogy Prizrendet Szerbia, Ipekét Montenegro, Janinát pedig Görögország kapja, Djakova és Dibra hovatartozása még bizonytalan.

Bulgária nem enged.

Szófiából jelentik: Románia válaszáat nagy izgatottsággal várják itt. Alig van remény, hogy a bukaresti kormány beérje a felajánlott engedményekkel, pedig Bulgária semmi szín alatt nem mondhat le Silistriéről. A szófia diplomáciai kar letett minden békés megegyezés reményéről.

Konstantinápolyból jelentik: Biztos, hogy Románia egy-két napon belül fegyveresen fogja okkupálni Silistriát. A román hadsereg mozgósítása teljesen be van fejezve.

Elsőrendű válság.

Londonból jelentik: A Daily Graphic diplomáciai részről a következő felvilágosítást kapta a nemzetközi helyzetről:

Európa elsőrendű kritikus napok előtt áll. Aggasztó tünet az a félhivatalos közlemény, amelyet Pétervárott kiadtak a cárnak Ferenc József királyhoz intézett levele tartalmáról. Ez a közlemény rideg hangjával bizonyára kihívóan fog hatni Bécsben.

Albánia határa.

Rómából jelentik: Ausztria-Magyarország külügyi kormánya azzal a kéréssel fordult a londoni nagykövetségi konferenciához, hogy

lehetőleg sürgősen mondjon véleményt Albánia jövő határainak megjelöléséről.

Behívták a tartalékosokat?

Londonból jelentik: Éjfél után az a hír terjedt el a városban, hogy az összes Londonban levő magyar és osztrák tartalékos tiszteket behívták és ezek legnagyobb része már el is utazott.

Milyen az igazi férfi?

Gyermekek véleménye.

Egy angol iskola igazgatója azt a kérdést adta fel a gyermekeknek, hogy mely tulajdonságok jellemzik az igazi férfit. A válaszok között néhány olyan talpraesett felelet volt, hogy az igazgató átengedte a kis fiúk és lányok interjúját egy angol lapnak, amely most közli az érdekes válaszokat.

Valamennyi kis lány egyet értett abban, hogy az igazi férfi legfőbb tulajdonsága a bátorság és az elhatározottság.

A kilencéves Alice Ishevood a következőket írta:

— Az igazi férfinek elsősorban habozás nélkül kell az életét kockáztatnia, ha ezzel valakinek az életét megmentheti. Ha egy férfinak vágyona van, nem szabad megtartania a vagyont magának, hanem szegény és nyomorgó embereket kell támogatnia, anélkül azonban — hogy ezt valakinek elmondja.

A tizenegy éves Sara (Anna Harrison) a következő fejtegetésekbe bocsátkozott.

— Az én véleményem szerint csak az az igazi férfi, aki becsületesen dolgozik és amikor a saját munkáját elvégezte, másoknak is segít. Az igazi férfinak nem szabad ok nélkül hazudnia, nem szabad a madárfejszékéből a fülkéket kiszednie és ártatlan állatkákat nem szabad kínoznia. Aki a feleségével rosszul bánik, az nem férfi, hanem gyáva, mert nem egyetlen erővel küzd. Az igazi férfi nevelje hazafiasan a gyermekét és ne tartsa, hogy véle, vagy a hitvesével a gyermek meg nem engedett hangon beszéljen. De az igazi férfinak az anyósával is szeretetreméltónak kell lennie és nem szabad elfelejtenie, hogy ő az a nő akinek a feleségét köszönheti.

Nagy hazafi a kilencéves Mildred Kenyon, aki ezeket írta:

— A valódi férfinak erős izmai legyenek és jól tudjon célozni, hogy ha a háboru kitör, hasznára legyen hazájának. Aki a fején tartja a kalapot, amikor előtte elhajt a király — az nem férfi.

Pompás dologokat ír a tizenegy éves Thomas Artur Hodgson:

— Az igazi férfiaság nem a hosszú bizonyos bajuszban van, hanem a bátorságban, tisztességben, igazságérzetben, mérsékletben és ártatlanságban. Akinek ilyen tulajdonságai nincsenek, annak nincs neme.

Sokatmondó feleletet adott a kis Daisy Campbell, aki a következőket írta:

— Férfi az, akinek szép egyenruhája van, vagy egy kifogástalan szalonkabátja.

Kemélhetőleg Daisy kisasszony az idők folyamán meg fogja változtatni a véleményét az igazi férfiaságról.

„APOLLO” mozgó színház.

Piac- és Miklós-utcza sarok.

Igazgató: **Deési Alfréd.**

Folytonos bemenet!

Telefon 762.

Utoljára

Egy asszony rabja.

Dráma 3 felvonásban.

„Páthé Ujság”

Multheti világesemények.

A milliomos.

Életkép.

És még több remek szám a két órás műsor keretében.

Hirdessen

az „UJ DEBRECEN”-ben, Debreczen város egyetlen valóban független ellenzéki lapjában. **!! Olcsó hirdetések !!**

elé, hiszen tudja, hogy boldogok fognak lenni. Jelenleg ugyan még nincs többjük az otthon-alapításhoz, mint ama bizonyos dal öt sora — de hát azért fiatalok, hogy kissé várni tudjanak.

— Ez nem könnyű dolog, ha az emberek szeretik egymást, — vélte Péchanlié.

A lány nevetett. Nagyobb gond az, hogy nem tarthatnak olyan igazi mennyegzőt, amilyent Lucie óhajtana. Ahol együtt lennének jó barátok mind, ahol megnyergelhetnék Robinson szamarát és kertjükben táncolhatnának. — Most éppen azon spekulál, hogy ezt a vágyát elérhesse.

— Igazán? — kérdezte a diák.

— Igen uram. Anyémnak van egy családi kincse. Nagyon értékes, drága brosstü. Arany, igazgyönggyökkel kirakva! Három ragyogó briliánth is van közöttte. Csodaszép bross, tulajdonképpen családi ereklye, amittől egy napra se szabadna megválni. Eddig nem is tették meg soha. Pedig elhíhet, nem volt valami meleg, vidém telünk — karácsonyunk. Mégis, most mikor látta anyám az én nagy szonoruségomat, azért, mert kénytelenek voltunk az esküvő napját egyre elhalasztani — így szölt hozzám:

— Nesze, vidd zélogba, később majd kiválthatjátok — Azt hittem, megfojtom anyácskát örönömben. És most itt vagyok. Leg-

aiőbb száz frankot adnak rá, tudom. Egész délelőtt azzal vesződtem, hogy kifényesítem.

De Péchanlié rögtön megismerte, hogy az együgyű családok féltve őrzött öröklött kincse együgyű hamisítvány. Csupa réz és üveg. Legfeljebb ha egy pár sout ér. És a diák szíve hirtelen elszomorodott. Szegény kis lány, hogy fog viselkedni, ha a nagy csalódást megtudja. Ha meghallja a rideg választ: «Erre nem adhatunk semmit!»

Lucie kisasszony féltő gonddal tette vissza az erekljét a kopott régi bérsonytokba.

— Az édesanyám nagyon szerette volna esküvőmon viselni, de most már az lehetetlen. Ugye gyönyörű, uram?

— Igen, kisasszony.

Az ajtó újra kicsapódott s a nyomor új csoportja lépett be a dohosszagu helyiségbe. Ekkor Péchanlié mint hirtelen eszrért követve, így szölt a kis leányhoz:

— Rám meit bizoni kincset, kisasszony? Adja át számát is, éno da viszem, addig ön nyugodtan pihenhet.

Bizalommal adta éta féltve őrzött kincset s visszaült helyére, nyugodt élmódoszába kerülve völegényéről, esküvőjéről.

— Tessék kisasszony a tok, ezt nem fogadják el és itt van a szám, melylyel a pénz-

térhoz mehet. Jól vigyázzon, hogy el ne veszítse...

Akkor újra vártak, míg egy harsány hang 63-at kiáltott.

— Ez az ön száma, kisasszony.

— Hatvanhárom — szöltk újra. — Száznyolcvan frank. Elfogadja, kisasszony?

Hogy elfogadja-e? A szerencsét, a boldogságot. Oh, miért nincs száz keze, hogy azt nyújthatná eléje. Diadalmas pillantással nézett a diák felé. Aztán mosolygva intett feléje s eltűnt a tömegben. A fiatalon bel szívdobogva nézett utána. Aztán megint meglátta, mikor az erősen kivilágított pénztárlak előtt boldogságtól sugárzó magához vette a Louisd'orokat. Akkor aztán végképp eltűnt és Péchanlié is utnak indult.

— Száznyolcvan frank. Teringettét, a tantikám csakugyan gavallér volt, mikor az aranykampós botot nekem ajándékozta...

S mulán csakugyan későre járt az idő, sietve igyekezett a legközelebbi postahivatal felé, hogy feladja a sürgönyt az imádott és mindenekelőtt falánk Lilinek, hogy «megváltozott családi körülmények folytán» legnagyobb sajnálatára a mai dínereből nem lehet semmi.

Leon Laíage.

Színház.

1913. február 19-én, C) bérletben:

VIG ÖZVEGY.

Operette.

Heti műsor:

Csütörtökön: Luxemburg grófja, operett. A) bérlet.

Pénteken: Stuart Méria, tragédia. Jászai Mari fellépte. B) bérlet.

Szombaton: Essex gróf, dráma. Jászai Mari fellépte. C) bérlet.

Vasárnap délután: Lila dominó, operett. Mérsékelt helyérakkal. Bérletszűnet. — Este: Borgia Lucretia, dráma. Jászai Mari fellépte. Kis bérlet.

Hétfőn: Vig özvegy, operett. A) bérlet.

Bereg utolsó fellépte. Tegnap este bucsuzott el a debreczeni közönségtől a nagy drámai művész: Beregi Oszkár. Ibsen «Kisértetek» című darabjában Oszvald szerepét játszotta, csodás, ragyogó őtalentumának minden készségével. Ibsen-darabban egy-egy szerepet kreálni a legnehezebb feladatok egyike, mert nemcsak az alakot kell úgy elénk állítani, ahogy a nagy norvég költő elképzelte, hanem bele kell vinni az egész légkörbe bizonyos misztikus, északij titokzatos levegőt is. Ez pedig igen nagy művészetet igényel. Beregi Oszkár a paráitikus Oszvald alakját hangjának ezerféle árnyalatával, idegzetének egy-egy lézas, beteg vibrálásával a legkifejezőbben érzékeltette. Együtt éreztünk a szenvedő, vergődő, kétségbeesett Oszvalddal. Ezt a póratlan művészi alakítást a közönség számtalanszori kihívással és rengeteg tapsal jutalmazta. Még a darab végén is zajosan szólitották a lámpák elé. Beregi mellett mind eltörtültek és bér megtanulták szerepeiket és igyekeztek alakítani, az ibseni műjébe nem tudtak beleilleszkedni.

Erössz.

SZÍNHÁZI HIREK.

Vig özvegy. Ma este Lehár Ferencnek gyönyörű zenéjű operettje, a «Vig özvegy» kerül színre, melyet most elevenített fel az igazgató. Az értékes, nagyszerű operettben Zilahyné S. Vilma, Csanádi Irma, Falussi, Kassai, Lévai VFarkas, Székely Gyula, Solti Ernő és Szabó Gyula játszanak jelentékeny szerepeket.

Luxenburg grófja. Holnap ugyancsak Lehár Ferenc nagyszerű operettje, a «Luxenburg grófja» kerül műsorra. A kitűnő operett hosszas pihentetés után j betanulással kerül színre.

Jászai Mari vendégjátéka. A Nemzeti Színház kiváló művésznője, a magyar színészet büszkesége három vendégelőadásra jön Debreczenbe. Jászai Mari pénteken Stuart Mériában, szombaton «Essex gróf» és vasárnap «Borgia Lucretia»-ban fog vendégszerepelni. Az érdekes vendégjátékok iránt igen nagy a közönség érdeklődése.

Makulatur papiros olcsón kapható a kiadóhivatalban:

Darabos-utca 7. Sz.

HIREK.

Koldusbot.

Csak ez következhetik. Koldusbot. A teljes tönkrejutás. Nincs remény a viszonyok javulására. És még csak azt sem tudjuk, hogyan csöppentünk bele e rettenetes állapotba. Nem előny most már a fix jövedelem sem, hiszen olyan a drágaság, hogy a legszükségesebbre sem felik. Az ipar, a kereskedelem az utolsókon van, senki sem fizet, még a testületek és hivatalok sem fizetnek.

Naponta olvassuk a fizetésképtelen cégek listáját. És az nemcsak az illetők nyomorúsága. Nagy körzete van az ilyen fizetésképtelenségnek! A gyárosok elsősorban károsodnak. És itt eszünkbe jut, hogy mire jó a magyar ipart nem pártolni. Hadd veszítsenek az osztrák gyárosok!

Ugy-e, szomorú vigasztalás?

Aztán jövök én, meg te, a fizetésképtelen cég adósai, akik háromszoros felszólítást veszünk kézhez, hogy X. Y. fizetésképtelen cég követelését három nap alatt annál is inkább fizessük meg, mert... Ugyan honnan és miből? Kenyérre is kevés a garas...

A bankok és takarékpénztárak legnagyobb része 8 perccel dolgozik és legalább 20 százalék törlesztést követelnek... Honnan, miből? Uj kölcsön? Az ma nincs. Akinek pár garasa van, görcsösen ragaszkodik hozzá. Dehogyné, dehogyné venne érte valamit. Pangás az egész vonalon és — világháború fenyeget! Még csak ez hiányzik! De nem is kell világháború. Elég egy általános mozgás, amely milliókba kerül. Milliókba, amelyet nekünk kell megfizetni. Honnan, miből?

És ha elvisznek katonának a háborúba? Ki gondoskodik családunkról, mi lesz az új letűnkkel, műhelyünkkel, gazdaságunkkal? — Megszűntünk a dőlanyn lenni. Ki fizeti meg a háború, a modern háború rettenetes kiadásait?...

Személyi hír. Benkő Antal miniszteri tanácsos tegnap hivatalos ügyben Debreczenbe érkezett, a pénzügyminiszterium részéről kiküldetett a pénzügyigazgatóság és különösen a földadókivetési hivatal megvizsgálása céljából.

Szabad Iskola. Holnap, csütörtökön Madai Pál állami főreáliskolai tanár tart előadást a Szabad Iskolában «A keleti kérdés története» címmel, melynek vázlata a következő: A török világbírodalom hanyatlása. A keleti kérdés első szakasza. Magyarország felszabadulása. Törökország felosztásának első és második terve. A keleti kérdés és Napoleon. A legitimitás. A nemzetiségi eszme és a görög szabadságharc. Drinápolyi béke, budai kongresszus. — Az érdekes előadás, mely este 6 órakor az Ipartestület dísztermében (Simonyi-u. 1., c. II. em.) kezdődik, bizonyára nagyszámú hallgatóságot fog vonzani.

A vízvezeték bizottság ülése. A vízvezeték bizottság tegnap tartotta ülését Kovács József polgármester elnöke alatt, melyen elhatározták, hogy 438 korona költséggel aszfalt elszigetelést alkalmaz a gépház víztelenítése céljából. Majd Pazar István bejelentette, hogy a vízvezeték kutak közül 9 már el van látva szivattyúval és ezek használatba is vehetők, 4 kut azonban még nem készült el egészen. A víz, az eddigi megállapodások szerint, március hó közepén okvetlenül megkezdődik.

Városi közgyűlés. Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó 1913. év február hó 21-én, pénteken délután 4 órakor a városháza közgyűlési termében rendkívüli közgyűlést fog tartani a következő tárgysorozattal: 1. Tanácsie lőterjesztés a folyó év folyamán felállítandó tartalék lovas csendőrség egyik osztályának városunkban elhelyezése tárgyában. 2. Ugyanaz a községi iskolaszék megalkotása ügyében. 3. Ugyanaz a csapókeri olvasóköri telekcsere ügyében. 4. Ugyanaz a Rosenfeld és Gara tulajdonát képező ohat-telek hazai birtokon levő dohánypajtákknak a város által leendő átvétele tárgyában. 5. Ugyanaz Nagy József főszámvevőnek egy helybeli pénzintézetnél felügyelő biz. taggá történt választása tárgyában. 6. Bábaoklevél kihirdetése.

A kamara az iparosokért. A hazai kereskedelmi iparkamarák a Magyar Védőegyesülettel együtt kiadték szakszerűen csoportosított, füzetes kiadásban a kereskedelmi m. kir. Múzeum által készített hazai ipari beszerzési források című kiváló cirtárt. A füzetes kiadásból a debreczeni kereskedelmi és iparkamara 10.000 példánynál többet küld most szét az egyes szakfűzetek iránt érdeklődő kereskedőknek és iparosoknak, akiknek különösen figyelmükbe ajánlja iparunk fejlesztésének nagy nemzetközi jelentőségét.

Monostorpályi a jegyzőjének. Monostorpályi község Varga Imre általános szerezett jegyzője iránt azzal is kifejezést adott ragaszkodásának, hogy részére, kizárólag az ő személyéhez kötötten, évi állandó 400 korona pótlékot szavazott meg.

A kormány az egyesületek szabad gyűlekezése ellen. Magyarországon a gyűlekezési jog épen olyan papiros jog, mint arányon papiros alkotmány a híres magyar alkotmány. — Bármilyen rendőrhatalóság egyszerűen betilthat akármilyen gyűlést. Eddig legalább az alapszabályokkal bíró egyesületek gyűlekezettek, de a kormány úgy látszik, ettől is fél s most ráfekszik az egyesületek szabad gyűlekezési jogára is, azt is kiszolgáltatja a rendőrhatalóságnak. Az alatt az ügy alatt történik ez, hogy eddig «vitéz» volt, hogy az alapszabályokkal bíró egyesületek azokat a gyűlekezéseket, amelyeket nem az egyesület helyiségében tartanak, vagy amelyeken, ha azokat saját helyiségükben tartják meg, nem egyesületi tagok is részt vesznek, be kell-e jelenteni a rendőrhatalóságnak. A belügyminiszter most erre vonatkozólag rendeletet bocsátott ki, amely kimondja, hogy hogy mindazok az egyesületi gyűlekezések és összejövetelek, amelyeket nem az illető egyesület helyiségében tartanak meg s amelyekben nemcsak tagok, hanem idegenek is részt vesznek, az elsőfoku rendőrhatalóságoknál huszonnégy órávala löbb bejelentendők. A bejelentésben az összejövetel tárgyát, helyét és idejét pontosan meg kell jelölni. Vagyis legközelebb már az egyesületek gyűlekezéseit is be lehet tiltani. Szép is az a szabadság!

Szerencsétlenség a s'neken. A füzesgyarmat-szeghalmi vicinális vonalon Tóth Sándor ladányi gazda feleségével és leányával tanyájára igyekezett kocsin. A vasuti vágányon éppen át akart hajtani, mikor a vonat átrohogott és a mozdony a szerket elütötte. Tóth és felesége szörnyethalt, leányukat pedig, ki súlyos sérüléseket szenvedett, a ladányi kórházba szállították. A vizsgálatot megindították.

Lövöldöző vármegyei főjegyző. Guary Leó, vármegyei főjegyző a múlt héten a szombathelyi Eljte-kévéházban Kovács Gyula dr. szombathelyi ügyvéd arcába lött. A kir. ügyész indítványára az ügy már a vizsgálóbíró kezében van, aki ez ügyben a vizsgálatot szándékos emberölés kísérlete alapján folytatja.

— **Letgett dohányhodály.** Geiger Simon és Fleischer Jakab nagybérlőknek egy nagyobb dohányhodályt égett le Monostorpályiban. Az erős szél miatt a tüzet eloltani nem lehetett. A kár meghaladja a 3000 erbei koronát, a mely biztosítás révén azonban megtérül.

— **Eljegyzések.** A hét folyamán a következő eljegyzéseket jelentették be az anyakönyvi hivatalban: Tóth Lajos—Széplaki Mária, Körösi Vilmos—Bergstein Herrin, Szobonya János—Safranka Mária, Andorkó László—Kabai Ilona.

— **Egy öreg napszámos esete.** Balogh György 70 éves napszámos ezelőtt két héttel kiment az erdőre és ott tuskót vágott, miközben egy nagy tuskó oly szerencsétlenül esett a ballábjára, hogy súlyos zúzódásokon kívül még egyik ujjja el is törött. Az öreg Balogh otthon maga kezelte a sebet, de bizony az nemhogy gyógyult volna, még rosszabbodott, sőt el is mérgeződött s az öregnek nagy fájdalmat okozott. Most azután bent van a kórházba, ahol csak műtéttel tudnak rajta segíteni, ha ugyan már nem késő.

— **A hitlen cseléd.** Fabulya Zsófia már egy év óta áll R. S. Piacz-utca 67. sz. a lakos szolgálatában. A szolgálatadó gazda megbízott benne s bár a tűzifa és a mosószappan rohamosan fogyott, a gazda nem is gondolt arra, hogy Zsófi a tolvaj. Tegnap azonban véletlenül tetten érték, amidőn nagyobb mennyiségű fát és szappant akart lopni. A gazda most már tisztában volt azzal, hogy ki lopta őt folyton, miért is Fabulya Zsófi ellen panaszt emelt a loptás miatt.

— **Szerencsétlenül járt nagygyerek.** Szidák Mihály bádogostanonc a József kir. herceg-u. 60. sz. alatt furrógéppel dolgozott s midőn azt megakartta igazítani, a gép a balkeze egyik ujját elkapta és összetörte. Kórházba szállították.

— **Házasságok.** Az elmúlt napokban a következő házasságkötések történtek: Tarjányi Imre fodrászsegéd ref.—Tordai Ilonával ref., Néma Ferenc pénzbeszedő ref.—Barna Klementinával ref., Hidvégi Károly férfiniszabó rkath.—Tóth Gizellával ref., Petrohaj Ferenc napszámos ref.—Fekete Eszterrel ref., Győri Mihály kertész ref.—Fébián Zsófiával ref., Babics Lajos közművessegéd rkath.—Tóth Teréziával ref., Szilágyi Mihály kistérlő ref.—Vincze Zsuzsánnával ref., Bagi Péter szolga ref.—Turi Erzsébettel ref.

— **Veszekedő kocsisok.** Sok baja van Bihari István magyar államvasuti munkásnak a kocsisokkal, akik ha meglátnak őt, folyton gúnyolják és szidalmazzák. Ma Gél János és Pál István kocsisok támadtak reá munkájuk közben, sőt utóbb Pál István tetteg is bántalmazta. Bihari a rendőrségnél feljelentette a két kocsisot.

— **Halálozások.** Vasárnaptól a mai napig a következők hunytak el: Harangozó János napszámos ref. 26 éves, Szitás Imre écszegéd ref. 60 éves, özv. Böszörményi Pélné ref. 83 éves Werner János gazdatiszt rkath. 91 éves, Tóth Sándor ref. 5 hónapos, Tenkei Imre gondnok ref. 63 éves, özv. Bodnár Jánosné rkath. 68 éves, Csibj Béla ref. 6 napos, Simon János napszámos ref. 68 éves, özv. Grün Józsefné izr. 85 éves, özv. Szemárt Andrásné ref. 80 éves, özv. Tóth Andrásné ref. 65 éves, besenyői Beöthy Gyula rkath. 79 éves, Frisch Sándor izr. 7 hónapos, Gyulai István ref. 5 hónapos, Egri János rkath. 37 éves, Szabó Zsuzsánna ref. 21 éves, Szarvas György kocsis ref. 17 éves, Csige Mária rkath. 10 éves, Orosz József Elek rkath. 5 hónapos, Gyön gyósi Józsefné rkath. 35 éves korában.

— **Az egyhuzamos tanítás csődje.** A közoktatásügyi miniszter a királyi tanfelügyelőkhöz körrendeletet intézett, amelyben úgy intézkedik, hogy mivel az elemi iskolai növendékek érdekeit szolgáló pedagógiai és egészségügyi szempont föltétlenül a megosztott tanítási rendszert javasolván, ennél fogva az egyhuzamos tanítást kivételesen is csak ott engedheti meg, ahol az egy osztályba beírt tanulók számbavehető százaléka a községben kívül legalább három kilométernyire eső helyről kénytelen az iskolába bejárni. Az engedély megadását azonban minden egyes esetben magának tartja fenna miniszter. Ez a rendelet a jelen tanévre nem vonatkozik. A tanítás zavartalan tovább folytatása végett átmenetileg megengedtetik, hogy azokban az iskolákban, amelyekben ezidőszert a tanítás, egyhuzamban történik, a jelenlegi állapot a tanév végéig fennmaradjon. Megjegyezzük még, hogy a közoktatásügyi miniszternek fönt ismertetett rendelete csakis az állami és államilag segélyezett elemi iskolákra vonatkozik. Nem tartoznak a rendelet alá a községi elemi iskolák, valamint a felekezeti iskolák sem.

— **A szerelem áldozata.** Nagyszalontán Sárközi Juliánna cselédleány tegnap gazdájának, Fazekas József kereskedő lakásán nagy mennyiségű marólugot ivott. A leány fájdalomában el kezdett hörögni s a különös, neszre figyelműek lettek a házbeliek, akik mindjárt orvost hívtak. A szerencsétlen leányt beszállították a kórházba, hol most élet-halál között lebeg. Tettének okául azt adta elő, hogy kedvesét, aki finánc, elhelyezték Nagyszalontáról és ő egyedül nem tudott volna tovább élni.

— **Mikor a cigány asszonyt lop.** Ami a lopást illeti, a cigányok nem igen vélogatosok. Megelégszenek a gyanúcsibék, libák és récékkel is, de nem igen vetik meg a kurtafarku malacokat sem, s ha alkalom kínálkozik, lovakat is szívesen keritnek. A napokban egy különös fajájú lopásra szánta el magát egy a környéken garézdalkodó, uriasan kiöltözött cigánylegény. Asszonyt lopott! Egy szemrevaló, a férfiakért rajongó fiatal özvegy, midőn férjhiódításra elég tekintélyes vagyonát adósságokkal eléggé megterhelte, szemé egy cigánylegényen akadt meg és amikor hitelezői már türelmetlenkedni kezdtek, adott jelle ellopattarta gát egy Pháraóbeli ivadékkal. Miután a cigány ebbeli betöréses lopása a büntető törvénykönyv paragrafusaihoz nem utközik, sem hivatalból üldözendő cselekményt nem képez, futni engedik a különös tolvajt. De nem így gondolkodnak az asszony hitelezői. Különös módon való eltűnése lázba hozta 10—15 hitelezőjét, akik valósággal megostromolták a szép asszony ügyvédjét, kérve, hogy kebeleztesse be a veszni induló kölcsönöket az asszony vagyonára.

— **Homoti hárvaházban a vasutal szertben egy elsőrangú vonós zenekar közreműködése mellett hölgyekből álló daltársulat egész éjjel szórakoztatja a kávéházba járó közönséget. Belépti díj nincs.**

A Debreczenvárosi Takarékpénztár r.-i. üzlethelyisége Piacz-utca 42 szám alatt azonnal kiadó. Értekezhetni Dr. Polgár Dániel irodájában ugyanott.

Nyomatvány.

Az „UJ DEBRECZEN“ előfizetőit, barátait, olvasó közönségét tisztelttel kérjük, szíveskedjenek nyomtatványszükségletüket HOROVITZ ZSIGMOND nyomdájában beszerezni. A kiadónak Darabos-utca 7. sz. alatt levő házában kitűnően berendezett nyomdája van, amely mindennemű nyomtatványt a legizlésebb kivitelben, jutányos áron, gyorsan és pontosan elkészít. Telefon: 412.

Legujabb.

Saját tudósítónktól.

Pusztító tűzvész Konstantinápolyban.

Nagy tűzvész pusztított ismét a török fővárosban. A Sziambul-városrészen keletkezett a tűzvész hétfőn s mint egy távirat jelenti, mintegy száz lakóházat s negyven bolthelyiséget pusztított el, amelyeknek egy része a Szófia-mecsettel szemben levő uton volt. Számos hivatalnokcsalád hajléktalanná vált. Egy részük a z Achmed-mecsetben és a Szófia-mecsetben helyezték el. A rendőrség folytatja a tűzvizsgálatot. Ugy látszik, hogy a tüzet véletlenség okozta. A «Taurus» nevű osztrák-magyar állomáshajó, valamint más külföldi cirkáló legénysége is részt vett az oltásban.

Robbanás egy francia hadihajón.

Toulonból téviratozzák: A múlt éjjel a lögyakorlatoknál a «Danton» nevű páncélos fedélzetén egy éggy szétrobbant. Három tengerészkatona megsérült és rövidesen behalt sebeibe.

Pisztolypárbaj.

VVéres pisztolypárbaj folyt le tegnap reggel Zékányban Grünfeld Elek téglagyári hivatalnok Hés Kalmár Henrik kaposvári jogszigorló között. A párbaj Kalmár súlyos sebesülésével végződött. A pisztolypárbajnál az első lövés Kalmár bal vállába furódott, mire a párbajt be kellett szüntetni. A párbaj oka összeszóllalkozás volt.

Havazás Rómában.

Néhány hőmentes esztendő után a múlt éjjel Rómában és környékén sűrű hó esett. A hőmérséklete nyhe.

A tenger áldozata.

Egy külföldi újság statisztikát közöl az 1912. évbene isülyedt tengeri hajókról. Eszerint 1912-ben összesen 838 tengeri hajó pusztult el, még pedig 510 vitorláshajó, összesen 216.177 netto regisztertonna-tartalommal és 328 gőzhajó 621.450 brutto regisztertonna-tartalommal. A statisztika azonkívül még 5768 hajóról számol be amelyek tűz, zátonyrajutás, összeütközés és más balesetek folytán megrongálódtak.

Modern és a legjobb
VILLAMOS
berendezések
rendelje meg
Földvári-nál
üzleti telefon 168 — gyári telefon 816.
Tanuló felvételik.

CSARNOK

1913.

Olyan évben vagyunk, melyhez, mert benne van a tizenhárom szám, a tömegek részéről babonás sejtelmek, a tudákosok részéről jóslatok fűződnek. De a tudákosok jóslatai a néplélek sejtelmein alapulnak, melyek a tizenhárom számot szerencsétlen számnak tartják.

Onnan indult ki ez a sejtélem, melyből babonás félelem lett, hogy a Megváltó utolsó vacsoráján, melyen rajta kívül tizenkét tanítványa vett részt, az asztalnál tizenhárman ültek. A Megváltó pedig így szólt: „Bizony bizony mondom nektek, közületek valaki elárul engem.” A Megváltó jóslata beteljesedett. Másnap a Getsemáné-kertben Judás Iskariótes harminc ezüst pénzért elárulta a Megváltót, akit csókja által mutatott meg a poroszloknak. Azóta vált babonás sejtélemmé, hogy amely asztalnál tizenhárman ülnek, azok közül valaki még abban az évben meghal.

A véletlenség összetalálkozásából ezt a babonás sejtélmét később a tudomány a támogatja. Mert a halálozások statisztikája azt mutatta ki, hogy a mindennapra eső halálos esetek átlaga szerint minden 24 óra alatt minden 13-ik ember meghal. De a tudomány az a beavatkozása nem oszlatja el a babonát, hanem még megerősítette a bajjóslatu félelmet a tizenhárom számtól. És jött a babonás félelmet a magánélet tapasztalatain kívül természeti ritkaságok és világtörténelmi események is támogatták.

Különösen Magyarország történetében jelentett nevezetes eseményeket minden századnak 13-as éve.

A magyar állam megállapítója Szent István, aki a kereszténység elterjesztése végett német segítségre szorult, már első ezredév 13-ik évében kénytelen megkezdeni a függetlenségi harcot: a német császári szupremácia ellen, mely úgy látszik, változott formák közt bár, de azóta sem szűnt meg. A következő század 13-ik évében a legboldogabb és legfelvilágosodott Árpád-házi királyon, Könyves Kálmánon erőt vett korának durva kegyetlensége és megvakította öcsét, Álmost s annak fiát Bélát. A véres tett után öt magát megöli lelkifurdalása. Majd egy század múlva ugyanabban az évben történik meg Bánk-bán tragédiája s Gertrud királyné meggyilkolása. A rákövetkező század 13-as évben török megtrencsényi Csák Máté harca az ellenpápa száma háromra növekszik, a belső egyházi ügyek rendezése s a megindult hitszakadás miatt Zsigmond király, aki egyszermind német császár is, a constansi zsinatot hívja össze: 1513-ban már minden gyuananyag együtt van a Dózsa-féle parasztlázadásra; 1613-ban emeli a török protektorátus Erdély fejedelmi székére Bethlen Gábor és 1713-ban már le van törve a II. Rákóczi Ferenc szabadságharc s a nemzet porig alázza szenved a labancorkorszak savaáruló korrupciójában. 1813-ban megváltozik Európa képe: a forradalom császára, első Napoleon elbukik Lipszénél és uralomra jut a legsötétebb reakció. Ez ellen a reakció ellen vívott harcaiban két ízben tanákoszik a magyar nemzet a leggyászosabb tizenhárom számmal. Az első ízben Világosnál augusztus 13-án: és másodízben Aradon október 6-ikán.

És mindezeket kívül a lefolyt századok 13-as éveiről megőrizte részint a történelem, részint a szájhagyomány, hogy ezekben az években nem ritkák voltak az üstökös csillagok az égen és a ragályos betegségek a földön. És mindezek után vajjon mit rejt magában és mit fog hozni reánk a legközelebbi tizenhárom szám, az 1913?

Erre az évre is üstökös csillag van hirdető és világháború van jövendő. És az előjelek, a fegyveres készülődések már mind megvannak, míg ellenbe a fenyegető háború elhárítására változó esélyekkel tanácskoznak

Londonban a nagyhatalmak által kiküldött nagykövetei. A pesszimizmusra minden ok megvan, különösen a 13-as számhoz illő szerencsétlen Magyarországra nézve.

A sok bizonytalanság közti, mely egész Európa feje fölött lóg, Magyarországnak már megvan a maga szomorú bizonyossága. Az a szomorú bizonyosság, hogy ugyanazok a kezek, melyek a most lefolyt esztendőben durva erőszakkal elszakították az alkotmányos jogfolytonosságot, melyek megteremtették az immár nem is álarcozott, hanem a legcinikusabb abszolutizmus rendszerét, összekapcsolva a legsujtóbb gazd sorsú válságokkal, népnyzással, szivtelen adóprés el és királyi ígéretek meghamisításával azok a kezek, melyek a nemzet ellen intézett inzultusait a jogfosztó választói ref rm betérjesztésével írták fel ennek az évnék kapujára: „lasciate ogni sperante!” — hogy Magyarország sorsát 1913 küszöbén is ezek a kezek fogják intézni.

Csak az a kérdés, hogy meddig? Mert még a 13-as szám bajjóslata felett magassan áll az isteni Gondviselés. És azok a hatalmasságok, melyek fizikai hatalmuknak, a fegyveres crének gögijében és elbizakodottságában hatar nélkül packáznak a nemzet érdekeivel és legszentebb javaival, szintén jöhetnek az isteni Gondviselés által olyan helyzetbe, hogy sokkal inkább rászorulhatnak a nemzetre, mint a nemzet ö rájuk — és akkor a 13-as számban nemcsak a balszerencze ülhet, hanem a nemzets igazságszolgáltatása is.

A szerkesztésért felelős: a lapfoglaladonos.

Hajbetegségek

gyakran úgy keletkeznek, hogy elphasztják a hajnak s a fejbőrnek oly szükséges gondoskodását. Miben van az a művészet, hogy a haját szépnek, tömöttnek, egészségesnek megtartsuk?

Csakis abban, hogy a fejbőrt tisztán tartják.

Csakis abban, hogy a haj gondoskodására kellő gondot fordítanak.

Csakis abban, hogy hetenkint néhány órára a rendszeres hajjapolást szánnak.

Mit kell tehát tenni?

Az enyhe, hajjapolásra legalkalmasabb **fekete fej jegyű**

sampun

nevé elsőrangú készítménnyel meg kell tisztítani a fejbőrt s a haját, de megjegyezzük, hogy vásárlásnál ügyelni kell, hogy eredeti csomagot adjanak az itt látható védjegygyel 30 fillért. A forgalomba hozott sokféle utánzat és hamisítvány olyan káros terjedésű, hogy óvakodnia kell tőlük annak, a ki haját meg akarja tartani.

Sampun a fekete fejű eredeti csomagokban 30 fillért kapható minden gyógyszerárban, drogériában, illatszert- és szappanüzletben és todrásoknál is. A hol nincs még az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kaphatunk helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Faiszti Ferenc, Budapest, VI., Mozsár-utca 12.

a honnan közzé fogják a legközelebbi elárulást címét vagy 2.40 K előzetes bekioldása ellenében bérmentesen küldenek s csomagcsokkát. Utánvételrel való kioldással 35 fillérral több.

— Rezs Schwenkfeld, G. m. s. B. Berlin N. 67.

MAGYAR-HORVAT TENGERI GŐZHAJÓZÁS R.-T. FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gőzjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelluovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venécia: hetenként 3-6 gőzshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gőzshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként 1 járat oda és vissza.

Ezen gőzösek közvetlen esatlakozásban közelednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gőzvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek. Ugyanínt Veneciában és Anconában az olasz vonatokkal esatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb. stb.

A gőzshajók minden kényelemmel, hálófülkékkel, kábel-étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi menetjegyi iroda, Budapest (V., Vigadó-tér),** és annak összes magyarországi fiókrodái.

Van szerencsém az igen tisztelt példakódó urak becses tudomására hozni, hogy a **Péterfia-u. 24. sz. házamnál**

szűrszabó üzletemet

teljesen megújítottam és kész munkáim s valódi **erdélyországi, nagyszabású** a legelső és legjobb **Vég-szűr** raktárba szállítom és kész munkáim, berendezésem, határozottan vagyok bátor kijelenteni, hogy a legkényesebb, legjobb és legolcsóbb vásárlásnak is **megfelelek.**

Maradok tisztelettel

Molnár Mihály
szűrszabó.

25000 óra

1 drb kor. 2-50.

Legújabb párizsi fazon, 36 óráig pontosan jár, aranyozva, 18 karátos aranyból, 3 évi jótállással csak kor. 2-50, 2 óra kor. 4-80, 5 óra kor. 11-30. Egy legújabb fazonu párizsi aranyozott láncz 50 fillér, — láncz kor. 1-25. **Koekzárat kizárva. Nem tolszóért a pénz vissza.**

Utánvétel mellett szállít az óra áruház:

A. KAPELUSZ

KRAKAU (Ausztria), Dietelsgasse 782.5-8

MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselégyi-tér 6. sz. alatt

(Berta-görmalom mellett.)

Kartelen kívül, tehát olcsó árak.

Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségleteit nálam szerezze be.

Alapított 1901-ben.

HOROVITZ ZSIGMOND

Könyvnyomdája

Darabos-utca 7. szám.

Levélpapírok, falragaszok,
számlák, meghívók, név-
jegyek és minden egyéb
nyomdai munkák a leg-
pontosabban készíttetnek.
Szedőgép. Telefon 412.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatású a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BANTALMAK, gyomorhív, rögzött SZEKREKEDÉS, májbántalom, VERTOLULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel a Moll-féle sóborszesz nevezetesen, mint a fájdalomcsillapító, bedörzsöléses köszvény, csusz és a megfázás hűlés egyeb következményei nél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készült gyermek- és női szappan, a bőr gyökere gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva. Fő-szátküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A rakfűrakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz elérhető, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

OLCSÓ és jó órák ékszer legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Ádám órák és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi utca 12. Ugyanott órajavítások legolcsóbban eszközöltetnek.

Házasság.

HÁZVEZETŐNÖT keres nyugdíjas vidéki uriember. Csendes, békés természetű, középkorú, jól főző, tisztaság szerető nő igazi otthonra talál. Ajánlközás: „Csendes otthon” címmel. kiadóba. (Továbbíráshoz bélyeg csatolandó. Kiadó.)

Levelezés.

ÉRDEKNÉLKÜLI barátságot keresi idősebb nőnek egy középkorú uriember. Levél: „Érdeknélkül” cím alatt a lap kiadóhivatalába küldendő.

Gyomorgörcs, kólíka étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkitűnőbb házi szer a

HOLLANDI GYOMORCSEPPER

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
Debreczen.

Névjegyek

1 óra alatt készülnek Horovitz Zsigmond nyomdájában Darabos-utca 7

Grand HOTEL ESPLANADE Nagy Budapest, SZÁLLODA III. Zsigmond-utca 38-40. Telefon 130-35.

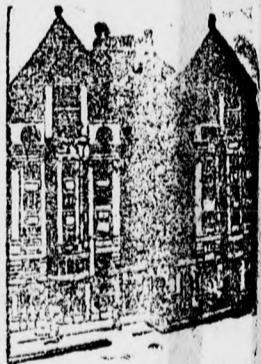
a Szent-Lukács- és Császár-gyógyfürdőkkel szemben. (Rózsadomb parkos tövében.)

A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen újonnan épült hat emeletes szálloda pazar fényvel berendezett 250 szobával. Rézbutor, központi gőzfűtés, minden szobában hideg-meleg víz, villanyvilágítás, liftek, külön olvasó-, tárgyaló-, író-szobák stb.

Penziórendszer is. Kereskedelmi utazók és fürdőzőknek igen alkalmas.

Villamos közlekedés minden irányban. — Mérsékelt polgári árak.

A vonatokhoz saját autojáratok. Szives pártfogást kér **Pallai Miksa,** igazgató tulajdonos.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, aki asztma, tüdő- és égető tuberkulózis, tüdőcsucshurut, tüdővész, makacs köhögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség gyötör s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk teljesen ingyen egy csomagot kitűnő diétikus teáinkból. Ezek magasztalták, akik eddig használták. Gyakorlott orvosok ezt a teát mint kitűnő diétikumot tüdőbaj-különs (tüdővész), asztma, krónikus gége- és gégehurut ellen rendelték és magasztalták. A tea nem tikos szer, Lisber-féle növényekből készült a melyeket császári rendeletre szabadforgalomba bocsátottak. Ara olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek minden rizikó nélkül alkalmat adjunk a tea kipróbálására s hogy a betegsége felől mindenkit fölvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a Gyógyítható-e a tüdőbaj? című német füzetet egy próbacsomag teával teljesen ingyen és bérmentesen. Tessék levelezőlapot írni Puhlmann & Co címre Berlin, 901. Müggelstrasse 25.

FINCHVARY JÓZSEF
CZEGLÉD PESTMÉGYE
Nagyobb mennyiségű
nemes gyümölcsfa-
csomagtól, boggyógyümölcsök, vadoncok, kertti szőlők, szima és gyökeres szőlővesszők stb. kaphatók.

Betegápolás.

Az összes gyógykezelési eszközök, haskötők, gummi-görcsér-harinyák, egyenestartók, testgyógyászati, gépek műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

FISCHER PÉTER ÉS TÁRSA Részv.-Társ. cégnél
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám szerkesztők be. Most jelent meg legújabb képes árjegyzéket kívánatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

Nyomatott Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában Debrecen, Darabos-utca 7. Typograph szedőgépen szedve.